

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Лоханова Н.О.

(підпис)
“ ___ ” _____ 201__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Міжнародний облік, аналіз і оподаткування»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік і аудит витрат операційної діяльності сільськогосподарських підприємств (на прикладі ФГ «Троян-Агро-Плюс»)»
(назва теми)

Виконавець:

студентка ФМОІТ група 62

Константинова Вікторія Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	6
1.1. Сутність та класифікація витрат: економічний та обліковий аспекти.....	6
1.2. Теоретичні основи та нормативне регулювання обліку витрат: національна та міжнародна практика	14
1.3. Витрати операційної діяльності підприємств в системі управлінського обліку.....	22
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФГ «ТРОЯН-АГРО-ПЛЮС» ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ	28
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс».....	28
2.2. Система обліку формування витрат операційної діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс».....	35
2.3. Напрямки удосконалення обліку операційних витрат на підприємстві	44
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ І АУДИТ ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРІЯ ТА ДІЮЧА ПРАКТИКА	52
3.1. Аналіз складу, структури, динаміки операційних витрат та їх вплив на прибутковість підприємства.....	52
3.2. Аудит операцій з обліку операційних витрат та формування собівартості продукції у ФГ «Троян-Агро-Плюс».....	62
3.3. Економіко-статистичне моделювання ефективності виробництва продукції.....	72
ВИСНОВКИ	83
Список використаних джерел	88
Додатки	95

ВСТУП

Актуальність теми. Головними задачами розвитку економіки на сучасному етапі є всебічне збільшення ефективності виробництва, а також займання непохитних позицій сільськогосподарських підприємств на внутрішньому і міжнародному ринках. Конкурентні переваги на ринку можливо отримати лише за умови функціонування ефективної системи управління операційними витратами, які здійснюють відчутний вплив на фінансовий результат підприємства. В сучасний період ринкової трансформації економіки та водночас виходу з фінансової кризи ефективне функціонування суб'єктів агробізнесу є об'єктивною необхідністю для успішного розвитку всієї економічної системи країни. Сьогодні функціонування будь-якого сільськогосподарського підприємства відбувається у складних економічних умовах і основною метою забезпечення стабільного розвитку є підвищення ефективності господарювання і забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності.

Операційні витрати, які в основному, представлені витратами на виробництво продукції є індикатором діяльності підприємства; збільшення витрат може означати як зміни ситуації на ринку, так і недоліки в процесі виробництва. Чим економніше підприємство використовує матеріальні, трудові та фінансові ресурси при виготовленні продукції чи наданні послуг, тим ефективніше здійснюється виробничий процес, тим більший буде прибуток і рівень рентабельності продукції.

Систему ведення обліку та аудиту витрат операційної діяльності підприємств відповідно до чинного законодавства вивчали: В.С. Адамовська, Ф.Ф. Бутинець, Н.А. Букало, О.В. Гамова, С.Ф. Голов, А.В. Грилицька, А.П. Макаренко, Н.М. Шмиголь, Л.М. Янчева та ін..

Проте, для прийняття оперативних і тактичних рішень по управлінню підприємством в умовах постійно мінливої ринкової кон'юнктури і конкуренції

сільськогосподарських товаровиробників необхідна своєчасна й достовірна обліково-аналітична інформація щодо витрат операційної діяльності на рівні конкретних підприємницьких структур. Все це обумовило вибір теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо організації обліку і аудиту витрат операційної діяльності та виявлення альтернативних напрямків їх оптимізації з метою забезпечення стійкого функціонування підприємства в сучасних умовах господарювання.

Відповідно до визначеної мети під час виконання кваліфікаційної роботи посталвено такі основні завдання:

- дослідити економічну сутність і класифікацію витрат підприємства;
- вивчити нормативно-правове регулювання обліку витрат згідно національних та міжнародних стандартів;
- розглянути теоретичні та методичні основи обліку витрат;
- визначити управлінський аспект обліку операційних витрат;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства «Троян-Агро-Плюс»;
- проаналізувати і оцінити систему бухгалтерського обліку на підприємстві;
- провести аналіз складу та динаміки витрат операційної діяльності та визначити їх вплив на прибутковість підприємства;
- проаналізувати основні фактори впливу на собівартість виробництва продукції підприємства та напрями її вдосконалення;
- дослідити організаційно-методичні аспекти аудиту витрат операційної діяльності;
- узагальнити інформацію та надати пропозиції стосовно удосконалення обліку витрат операційної діяльності та аудиту на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес функціонування та обліково-аналітичного забезпечення формування витрат операційної діяльності фермерського господарства «Троян-Агро-Плюс» Болградського району Одеської області.

Предметом дослідження є теоретико-методичні основи та практичні аспекти формування облікової інформації про операційні витрати підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувалися наступні методи: монографічний (вивчення вітчизняного та світового досвіду визначення категорії «витрати»), абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення і формування висновків), системного аналізу (аналіз економічного стану досліджуваного підприємства), економіко-статистичний з використанням ЕОМ (при моделюванні ефективності витрат) та інші.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти з питань обліку витрат діяльності, звітні дані Держкомстату України, податкова і фінансова звітність ФГ «Троян-Агро-Плюс», матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань. У процесі написання роботи досліджені і використані наукові праці провідних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів та вчених в області фінансового, управлінського і податкового обліку.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами проведеного дослідження опубліковано тези:

1. Добрунік Т.П., Константинова В.В. Проблемні питання обліку операційних витрат аграрних підприємств: управлінський аспект. *Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 29 червня 2019 р.. – Львів. ЛЕФ, 2019. С.130-132.*

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі зроблено теоретичне узагальнення сутності витрат підприємницької діяльності з економічної та бухгалтерської точки зору, наведена їх класифікація за видами діяльності підприємства з метою формування показників фінансової звітності та в системі управлінського обліку. Запропоновані шляхи поліпшення обліково-аналітичного забезпечення формування витрат операційної діяльності з метою прийняття управлінських рішень.

На основі узагальнення матеріалів дослідження одержані наступні теоретичні та практичні результати роботи відповідно до поставлених завдань.

1. У результаті вивчення основних наукових підходів щодо визначення витрат встановлено, що витрати – частина використаних ресурсів, яка при визначенні прибутку підприємства за звітний період ставиться у відповідності з визначеними доходами. Класифікація витрат на виробництво підприємства повинна включати такі напрями: а) для прийняття управлінських рішень, за якими витрати поділяються за конкретними ознаками залежно від цілей управління; б) для визначення фінансового результату, де класифікація витрат відбувається за їх складовими (собівартість продукції або витрати періоду).

2. Провівши загальну організаційно-економічну характеристику виробничо-господарської діяльності фермерського господарства «Троян-Агро-Плюс» можна зазначити наступне.

Основним видом діяльності, що забезпечує отримання доходів та формування витрат ФГ «Троян-Агро-Плюс» є виробництво і реалізація продукції рослинництва, а саме зернових культур (пшениці, ячменю, кукурудзи) та технічних культур (соняшнику та ріпаку). Згідно з законодавством ФГ «Троян-Агро-Плюс» знаходиться на спрощеній системі оподаткування, є платником єдиного податку 4-ї групи для

сільськогосподарських товаровиробників та платником ПДВ на загальних засадах.

3. За результатами аналізу основних результативних показників фінансово-господарської діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс», слід зазначити, відбувається зростання чистого доходу від реалізації сільськогосподарської продукції. Проте, у 2018 році спостерігається значне зростання собівартості майже на 50%, що спричинило зменшення прибутковості ведення основної діяльності на 23,5%. За рахунок змін у отриманні прибутку спостерігаються динамічні коливання ефективності виробництва та реалізації продукції. Загальна ефективність діяльності підприємства за аналізований період – рівень рентабельності у 2017 році порівняно із базовим 2016 роком збільшився до 82,4%, а у звітному році зменшився до 26,5%.

4. Витрати операційної діяльності, які відображені в обліку ФГ «Троян-Агро-Плюс», представлені собівартістю реалізованої сільськогосподарської продукції, адміністративними витратами, витратами на збут та іншими операційними витратами. Бухгалтерський облік формування витрат операційної діяльності на підприємстві ФГ «Троян-Агро-Плюс» організований відповідно загальноприйнятих принципів ведення бухгалтерського обліку, облік витрат підприємства здійснюється у двох напрямках: за видами діяльності та за елементами. При формуванні облікової інформації та складанні фінансової звітності щодо відображення витрат за видами діяльності, а також визначення собівартості сільськогосподарської продукції, підприємство керується вимогами нормативно-законодавчих документів, основними з яких Податковий кодекс України, П(С)БО 16 «Витрати» НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО «Біологічні активи», Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132.

5. За результатами проведеного аналізу складу, структури та динаміки витрат операційної діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс» встановлено тенденцію до зростання витрат в абсолютному їх розмірі у 1,5 рази, що зумовлено,

насамперед, зростанням собівартості реалізованої сільськогосподарської продукції, яка займає найбільшу питому вагу у загальній сумі витрат основної операційної діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс». Рівень витрат операційної діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс» значно зростає. Дане зростання викликане, головним чином, збільшенням суми матеріальних витрат, амортизації основних засобів та інших операційних витрат, до яких на підприємстві, враховуючи специфіку діяльності, належать, передусім, витрати за оренду земельних паїв та сума сплаченого єдиного податку 4-ої групи. На протязі аналізованого періоду рівень операційних витрат на 1 грн. операційних доходів зазнав кардинальних змін. Значення цього показника знижується у 2017 році, що свідчить про зростання рентабельності основного напрямку діяльності, проте у звітному році даний показник знижується, що є негативним відзеркаленням зниження ефективності виробничо-господарської діяльності ФГ «Троян-Агро-Плюс». У звітному році встановлено зниження рівня рентабельності виробництва продукції та рентабельності продаж. Проте, на основі проведеного СVP – аналізу встановлено, що хоча підприємство і працює прибутково, спостерігається зниження маржинального доходу та зростання точки беззбитковості.

6. Проведення аудиторської перевірки витрат операційної діяльності передбачає, насамперед, вивчення облікової політики щодо обліку виробничих затрат та калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг). Передбачається ознайомлення: зі складом затрат на виробництво за статтями калькулювання; методом калькулювання собівартості; методом вибуття запасів; особливостями робочого плану рахунків для обліку затрат та калькулювання собівартості; переліком загальновиробничих витрат, у тому числі постійними і змінними. При проведенні аудиту виробничих витрат та формування собівартості продукції були виявлені ряд помилок. Встановлено, що первинні документи, що застосовуються в господарстві, не завжди відбивають його специфіку, заповнюються недбало, без зазначення всіх передбачених у них реквізитів.

Однією із головних помилок ФГ «Троян-Агро-Плюс» є те, що воно оприбутковує продукцію за первісною вартістю. Тобто після цього не проводиться дооцінка готової продукції. Як наслідок підприємство не користується рахунками 940 «Витрати від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються по справедливій вартості» та 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю». Це викривляє реальні дані з приводу доходів і витрат підприємства, а також впливає на фінансовий результат діяльності. Також було виявлено невідповідність цифрових даних форми 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та оборотно-сальдової відомості.

7. З використанням економіко-статистичного моделювання було встановлено вплив окремих факторів на зміну собівартості продукції, серед яких домінуючими виявилися врожайність, продуктивність праці та вартість мінеральних добрив. В результаті кінцевого рішення задачі рівняння має наступний вигляд: $y = 66,82 - 0,4062x_1 - 0,0173x_2 + 1,0309x_3$, при коефіцієнті множинної кореляції $R = 0,751$, що свідчить про тісний зв'язок між собівартістю продукції та врахованими в задачі факторами, F-критерії = 8,054 що свідчить про достовірність інформації і результату вирішення задачі. Коефіцієнт множинної детермінації свідчить про те, що варіація обраних в задачі факторів визначає варіацію собівартості сільськогосподарської продукції підприємства. Отримане рівняння можна інтерпретувати, як вплив обраних факторів на узагальнюючий показник – собівартість. Так збільшення врожайності та продуктивності праці призведе до зменшення собівартості

8. З метою удосконалення ведення обліку, контролю та аналізу формування операційних витрат підприємству рекомендовано наступні заходи.

1) Для чіткого визначення принципів, методів і процедур обліку та для достовірного відображення фінансового стану і результатів діяльності підприємства удосконалити зміст облікової політики. Щоб в повній мірі охопити всі питання, пов'язані з обліком операційних витрат, рекомендуємо в обліковій політиці відобразити наступні моменти:

- розмежування витрат за кожною класифікаційною групою витрат діяльності;
- методику розподілу загальновиробничих витрат, база розподілу загальновиробничих витрат;
- метод обліку витрат та калькулювання собівартості;
- об'єкт обліку витрат, об'єкт калькулювання.

2) Враховуючи специфіку діяльності підприємства, пропонуємо вести управлінський облік витрат за процесом виробництва та його обслуговування при використанні традиційного рахунку 231 «Рослинництво» з виділенням додаткових субрахунків (аналітичних субрахунків).

3) З метою вдосконалення управлінського обліку витрат, забезпечення належного рівня аналітичності інформації, підприємству рекомендовано розробити відомості обліку витрат та форми управлінської звітності, доцільність яких полягає в отриманні деталізованої інформації в розрізі видів витрат за кожним процесом господарської діяльності підприємства для управління витратами, а також визначенні напрямів оптимізації витрат за кожним із процесів при збереженні належного рівня якості продукції власного виробництва та обслуговування замовників.

4) З метою прийняття управлінських рішень щодо оптимізації витрат та зростання прибутковості з метою забезпечення ефективного розвитку підприємству рекомендовано застосовувати методику визначення беззбитковості виробництва окремих видів продукції на основі впровадження використання СVP-аналізу і концепції фінансового важеля.

Отже, впровадження результатів дослідження у практику господарської діяльності ТОВ «Троян-Агро-Плюс» дозволить керівництву покращити стан обліку та аналізу витрат операційної діяльності і буде сприяти ефективному прогнозуванню та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень з метою одержання більш високих результатів господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамовська В. С., Брітан Н. В. Удосконалення управлінського обліку витрат операційної діяльності як один з напрямів бізнес-адміністрування. *АГРОСВІТ*. 2015. № 8. С.58-61.
2. Баранова А.О., Наумова Т. А., Кашперська А.І. Аудит: навчальний посібник. – Х.: ХДУХТ. 2017. 246 с.
3. Бланк И. А. Словарь-справочник финансового менеджера. К.: «Ника – Центр». 1998. 480 с.
4. Букало Н.А Данилюк Н.В. Вдосконалення обліку виробничих витрат сільськогосподарського підприємства та особливості податкової звітності. *Економіка і суспільство*. 2016. Випуск 2 с. 666-671. URL : http://economyandsociety.in.ua/journal/2_ukr/119.pdf (дата звернення 10.11.2019 р)
5. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу* 2012. Вип. 1 (22). С. 11-18. URL : eztuir.ztu.edu.ua/3109/1/2.pdf. (дата звернення 20.10.2019).
6. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник /Ф.Ф.Бутинець та інш. Житомир: ПП „Рута”, 2015. – 726 с.
7. Гамова О. В. Головань В. А. Проведення аудиту витрат на виробництво: теоретичні аспекти. *Економічний вісник Донбасу*. 2014. № 1. С. 126–130.
8. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Хомин П.Я. Курс управлінського обліку: навч. посіб. К.: Знання, 2007. 314 с.
9. Голов С. Ф. Управлінський облік: підручник. К.: Лібра, 2014. 704с.
10. Гринько Т. В. Обґрунтування стратегії зниження витрат підприємства. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 2. С. 102–105.

11. Гриценко О.І. Дослідження питання удосконалення обліку витрат операційної діяльності. *Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля: науковий журнал*. 2014. № 2 (209). С. 61–66.

12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / Верховна Рада України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 20.08.2019).

13. Грещак М.Г. Коцюба О.С. Управління витратами: навч.-метод. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 131 с.

14. Гриліцька А.В. Хавроненко О.М. Шляхи вдосконалення організації обліку витрат від операційної діяльності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 14. С. 928-931 URL : <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/186.pdf> (дата звернення 25.06.2019).

15. Давидюк Т.В. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції у вітчизняних нормативних актах: напрями удосконалення. *ЕКОНОМІКА: реалії часу*. 2016. №1(23), С. 6-13. URL : <https://economics.opu.ua/files/archive/2016/No1/6.pdf> (дата звернення 25.06.2019).

16. Дерій В. А. Нормативно-правове забезпечення обліку і контролю витрат та доходів підприємств. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2010. Вип. 2. С. 77-83.

17. Дідик А.М., Гнатів С.Б. Класифікація витрат для цілей управлінського та бухгалтерського обліків. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»* 2007. № 794. С. 219-228.

18. Добрунік Т. П. Особливості управління фінансовими результатами аграрних підприємств *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Випуск 5 (05) 2016. Частина I. 2016. С.75-83.

19. Добрунік Т. П. Економічна ефективність аграрних підприємств як основа забезпечення їх сталого розвитку. *Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки: збірник наукових праць*. Вип 28. Ч. 2. 2015. С.85-90.

20. Добрунік Т.П., Константинова В.В. Проблемні питання обліку операційних витрат аграрних підприємств: управлінський аспект. *Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 29 червня 2019 р.* – Львів. ЛЕФ, 2019. С.130-132.

21. Єлісеєва О.К Гільорме Т.В. Михайліченко В.А. Обґрунтування підходів щодо обліку та аудиту витрат операційної діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2016. Випуск 9. С. 759-764. URL : <http://global-national.in.ua/archive/9-2016/156.pdf> (дата звернення 20.09.2019).

22. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show /z0893-99> (дата звернення 20.08.2019).

23. Карп'як Я.С. Організація бухгалтерського обліку витрат, доходів і фінансових результатів суб'єкта господарювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку».* 2014. № 794. С. 172-180.

24. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. проф. А.Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 487 с

25. Князь С.В. Залуцький В.П., Яворська Н.П. Проблеми обліку доходів та витрат торговельних підприємств. *Ефективна економіка.* 2017. №2 URL: <http://www.economy. nauka.com.ua/?op=1&z=5425> (дата звернення 20.08.2019).

26. Концептуальна основа фінансової звітності. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення 20.08.2019).

27. Котова С.О. Теоретико-методичні аспекти проведення аудиту витрат агропромислового виробництва. *Молодий вчений.* 2017. № 1.1 (41.1).

С. 55-59. URL : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/1/191.pdf> (дата звернення 20.10.2019).

28. Макаренко А. П., Хайло Г. С. Розробка програми аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 1 С. 68-75. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2017/15.pdf (дата звернення 20.10.2019).

29. Макаренко А.П., Меліхова Т.О. Бескоста Г.М. Організація і методика аудиту: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2015. 190 с.

30. Макконнелл К. Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: пер. с 14-го англ. изд. – М.: ИНФРА-М, 2004. 972с.

31. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» URL: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS%2001_ukr_2016.pdf (дата звернення: 18.08.2019)

32. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» (МСБО 2 – IAS 2: International Accounting Standard 2 «Inventories»). Офіц. переклад МФУ. URL: [https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS-02_ukr_2018%20\(1\).pdf](https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS-02_ukr_2018%20(1).pdf). (дата звернення: 18.08.2019)

33. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf (дата звернення: 21.08.2019).

34. Моделювання економічних процесів: навчальний посібник. /Островський П.І. та ін. – Одеса, ОНЕУ. 2012. 132 с.

35. Методичні рекомендації по заповненню форм фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03. 2013р. № 433. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13020.html (дата звернення 13.09.2019)

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.13р № 73 . URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 13.02.2019).

37. Облік та аудит витрат підприємств ресторанного господарства: управлінський аспект : монографія / Л.М. Янчева та ін. Х. : Видавець Іванченко І. С., 2017. 262 с.

38. Облік у галузях економіки: навчальний посібник. / Р.В. Кузіна, та ін. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 508 с.

39. Обліково-аналітичне забезпечення управління: вітчизняний і міжнародний досвід : монографія /за ред. М. Г. Білопольського, Донецьк: Макіївський економ.-гуманіт. ін-т., 2014. 352 с.

40. Огійчук М.Ф., Новіков І.Т., Рагуліна І.І. Аудит: навч. посібник. К.: Алерта, 2016. 752 с.

41. Одінцева Т. М., Невмержицька О. В., Чаус І. В. СВР-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. *Фінансовий простір*. 2013. № 1 (9). С. 90–95.

42. Осадча Г.Г., Хачко К. Зміст поняття витрат в операційній діяльності підприємства. *Вісник НТУ«ХП»*. 2014. №4(1047). С. 97-103.

43. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.99р. № 1591. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення 10.09.2019)

44. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, / Верховна Рада України. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 10.09.2019).

45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999р. № 318. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення 24.09.2019).

46. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 . URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05> (дата звернення 20.09.2019).

47. Про аудит фінансової діяльності та аудиторську діяльність: Закон

ВРУ від 21.12.2017р. № 2258 –УІІІ. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 19.09.2019).

48. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон ВРУ від 16.07.99р. №996-XIV. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 19.09.2019).

49. Про затвердження спеціалізованих форм реєстрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств та методичних рекомендацій щодо їх застосування: Наказ Міністерства Аграрної політики від 04.06.2009 р. № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0390555-09> (дата звернення 18.09.2019).

50. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах: Наказ Міністерства Аграрної політики від 21.12.2007 р. № 929. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0929555-07> (дата звернення 10.09.2019)

51. Про затвердження методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики № 132 від 18.05.2001р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01> (дата звернення 24.09.2019).

52. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 р. № 973-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 19.09.2019).

53. Присяжнюк С.В. Гончар Г.І. Облік операційних витрат за міжнародними стандартами. URL: : http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2011/Economics/7_94357.doc.htm (дата звернення: 19.09.2019).

54. Скригун Н. П. Цимбалюк Л.Г., Чорноус Л. В. Класифікація витрат та її практичне значення в системі управління витратами. *Економіка : проблеми теорії та практики: Зб. Наук. пр.* Дніпропетровськ : ДНУ, 2008. Вип. 238. Т. I. С. 148–155.

55. Скрипник М. І. Визначення сутності понять «витрати» та «затрати» *Міжнародний збірник наукових праць*. 2010. Випуск 2 (17). С. 308–312.
56. Скрипник Н. В. Рилєєв С. В. Управлінський аналіз як функція обліково-аналітичної системи. *Інноваційна економіка*. 2013. № 6. С. 283–288.
57. Сопко В. В. Ромашко О. М. Основні аспекти організації обліку витрат і доходів. *Actual problems of modern economy development: Collection of scientific articles*. Thorpe-Bowker, Melbourne, Australia, 2015. P. 243–247.
58. Тарасенко С. І. Інтегрована концепція управління витратами підприємства *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. С. 84–87.
59. Таратута Л.В., Свидрань В.Ю. Формування методичних підходів аудиту витрат за елементами. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 4(21). С. 275-283
60. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік оподаткування та звітність: Підручник. – 6-те вид. доп. і пер. – К.: Алерта, 2013.– 981 с
61. Турова Л. Л., Костюнік О. В Проблеми впровадження управлінського обліку в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 5 С. 37-40. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2018/9.pdf (дата звернення 25.08.2019).
62. Чуніхіна Т. С. Проценко Л. А. Розкриття інформації про фінансові результати у форматі міжнародних та національних стандартів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Випуск 19. Частина 2. С.153-157. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_2_2018ua/36.pdf (дата звернення 24.08.2019).
63. Шмиголь Н.М, Рибалко О.М., Єременко П.В. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку витрат на підприємствах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2015. № 3 (27). с. 108-114. URL: [Vznu_eco_2015_3_16%20\(10\).pdf](http://www.vznu.edu.ua/pdf/Vznu_eco_2015_3_16%20(10).pdf) (дата звернення 24.08.2019).